

Sygn. akt IV U 1763/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2013r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Lidia Molenda
Protokolant:	st. sekr. sądowy Katarzyna Krajewska

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2013r. w Olsztynie

sprawy H. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wypłatę emerytury za okres od dnia 01.10.2011r. do dnia 21.11.2012r.

na skutek odwołania H. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 15 marca 2013 r. nr (...) -SER

zmienia zaskarżoną decyzję i poprzedzającą ją decyzję z dnia 07 października 2011 r. i ustala, że wnioskodawczyni H. R. ma prawo do wypłaty emerytury za okres od 01 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.

/-/SSO L. Molenda

IV U 1763/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczona H. R. w dniu 4 grudnia 2012 r. wniosła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w (...) o wznowienie wypłaty zawieszonych świadczeń emerytalnych. W uzasadnieniu swego wniosku wskazała, że Trybunał Konstytucyjny w dniu 13 listopada 2012 r. orzekł, że ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. jest niezgodna z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Decyzją z dnia 15 marca 2013 roku, nr (...) – SER, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. Inspektorat w (...) odmówił wnioskodawczyni uchylecia decyzji z dnia 7 października 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesza, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku, nr 291 poz. 1707) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 roku nr 153 poz. 1227 ze zm.) prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku. Uzasadniając stanowisko organ rentowy powołał się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., ogłoszony

w dniu 22 listopada 2012 r., który w jego ocenie nie ma zastosowania do przypadającego przed tym dniem okresu zawieszenia emerytur na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Od powyższej decyzji wnioskodawczyni złożyła odwołanie. Wskazaną decyzję zaskarżyła w całości i wniosła o uwzględnienie odwołania poprzez zmianę decyzji w całości ewentualnie o jej uchylenie i przekazanie sprawy do rozpatrzenia organowi rentowemu. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawczyni wskazała na niezgodność zaskarżonej decyzji z treścią orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12. Dodatkowo wskazała, że w jej ocenie nie ma znaczenia, że niekonstytucyjny przepis utracił moc prawną z dniem 22 listopada 2012 r., albowiem rozstrzygnięta kwestia niekonstytucyjności dotyczy przecież przepisu a nie konkretnego okresu jego obowiązywania.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie wskazując, że w jego ocenie skoro orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku zostało opublikowane w dniu 22 listopada 2012 roku, to dopiero z tym dniem utracił moc art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim, przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. Organ rentowy nadmieniał jednocześnie, iż Trybunał Konstytucyjny nie wskazał ani w uzasadnieniu innej daty utraty mocy prawnej powoływanych przepisów, a tym samym wyrok z dnia 13 listopada 2012 r. nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r. okresu zawieszenia emerytury na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W konkluzji organ rentowy podniósł, że brak jest możliwości uchylenia decyzji z dnia 7 października 2011 r. w części, w jakiej decyzja ta dotyczy zawieszenia prawa do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 23 lipca 2009 roku ubezpieczona H. R., urodzona dnia (...) roku, złożyła w organie rentowym wniosek o emeryturę i wskazała jednocześnie, że pozostaje nadal w stosunku pracy – jest zatrudniona w Domu Pomocy Społecznej w (...)

(dowód: k. 2- 8 akta ZUS)

Biorąc powyższe za podstawę Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 5 sierpnia 2009 roku przyznał odwołującej prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2009 roku tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek, na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wypłata emerytury nie uległa zawieszeniu.

(dowód: k 43 akta ZUS)

Mocą kolejnych decyzji organ rentowy dokonywał waloryzacji i przeliczeń wysokości emerytury.

Decyzją z dnia 7 października 2011 roku – organ rentowy wstrzymał H. R. wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 roku, wskazując, że ubezpieczona kontynuuje zatrudnienie. Jako podstawę wstrzymania wypłaty świadczenia wskazał art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku Nr 291, poz. 1707). Decyzja zawierała informację, że wypłata świadczenia została zawieszona z powodu kontynuowania przez skarżącą zatrudnienia, zaś w celu podjęcia wypłaty wnioskodawczyni powinna złożyć w oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz, którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. Od wymienionej decyzji ubezpieczona nie wniosła odwołania.

(dowód: k. 94 akt ZUS)

W dniu 4 grudnia 2012 roku odwołująca złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w (...) wniosek o wznowienie wypłaty zawieszonych świadczeń emerytalnych. W uzasadnieniu swego wniosku wskazała, że Trybunał Konstytucyjny w dniu 13 listopada 2012 r. orzekł, że ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. jest niezgodna z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku

(dowód: k. 104 akt ZUS)

Decyzją z dnia 27 grudnia 2012 roku organ rentowy wznowił wypłatę wskazanego świadczenia od dnia 22 listopada 2012 roku tj. od dnia wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., w wyniku, czego została uchylona decyzja z dnia 7 października 2011 r. w części, w jakiej dotyczyła zawieszenia wypłaty emerytury od dnia 22 listopada 2012 r. Jednocześnie organ rentowy poinformował ubezpieczoną, że decyzja w sprawie wyrównania emerytury zostanie wydana w terminie późniejszym.

(dowód: k. 108 - 109 akt ZUS)

Zaskarżoną decyzją z dnia 15 marca 2013 roku organ rentowy odmówił uchylenia decyzji z dnia 7 października 2011 roku w części, w jakiej decyzja ta zawiesza, na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku.

(dowód: k. 112 akt ZUS)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie H. R. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Decydujące znaczenie dla rozważenia zasadności złożonego odwołania miało ustalenie, czy organ rentowy zasadnie odmówił uchylenia decyzji z dnia 7 października 2011 roku, w części, w jakiej decyzja ta zawiesza na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wypłatę emerytury wnioskodawczyni od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku.

Przechodząc do oceny prawnej przedstawionego stanu faktycznego na wstępie rozważań należy wskazać, że H. R. domaga się wypłaty emerytury za okres od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. w następstwie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, w sprawie o sygn. akt: K 2 /12.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że powyższym wyrokiem Trybunał Konstytucyjny orzekł o niekonstytucyjności art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dnia 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

W myśl tego orzeczenia: „Art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227, z 2010 roku Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 roku Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 roku, poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku, bez konieczności

rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.

W świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Utrata mocy obowiązującej z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 lutego 2013 r., III AUa 41/13, Lex nr 1280645, oraz z dnia 30 stycznia 2013 r., III AUa 1118/12, Lex nr 1267386, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., V CO 43/08, Lex nr 564856, uzasadnienia wyroków Sądu Apelacyjnego w Białymstoku; z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn III AUa 20/13, III AUa 158/13 - portal orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Białymstoku) Dlatego też zasadą jest, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc wsteczną i są skuteczne ex tunc.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt: K 2/12, zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 roku (poz. 1285). Zatem z tym dniem utracił moc art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 roku.

W powyższej sprawie nie można jednakże nie dostrzec faktu, że przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodany przez art. 6 pkt. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych w związku z orzeczeniem Trybunału z dnia 13 listopada 2012 roku jest niezgodny z Konstytucją od początku i został wyeliminowany z porządku prawnego. W orzecznictwie przyjmuje się bowiem, że akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą, nie powinien być stosowany przez Sąd w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2009 roku, II PO 8/08).

Tymczasem również Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wskazanego orzeczenia w zakresie jego skutków stwierdził, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw traci moc art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od dnia 8 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2010 roku. Natomiast przepis ten pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed tą datą (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2013 roku, sygn. akt: II UK 299/12).

Jednocześnie analiza uzasadnienia Trybunału Konstytucyjnego prowadzi do jednoznacznego wniosku, że decydującym momentem w sprawie ma uzyskanie prawa do emerytury, albowiem Trybunał nie zawęży tego sformułowania jedynie do osób, które po raz pierwszy nabyły prawo do emerytury, lecz wskazuje na osoby, które prawo uzyskały w określonym przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.

W związku z powyższym należy wskazać, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury w przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. – bez konieczności rozwiązania stosunku prawnego wyeliminował z porządku prawnego art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a stawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

Dlatego też w stosunku do ubezpieczonej nieodzowne jest dokonanie rekonstrukcji stanu prawnego, poprzez powrót do stanu, który obowiązywał zanim do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został dodany art. 103 a cytowanej ustawy. W konsekwencji na gruncie tej sprawy zachodziła konieczność

ponownego rozpoznania kwestii wypłaty świadczenia emerytalnego należnego H. R., z odniesieniem się do stanu prawnego, jaki obowiązywał przed 1 stycznia 2011 r.

Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że wnioskodawczyni przyznano prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2009 roku i zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami ubezpieczona mogła kontynuować zatrudnienie u dotychczasowego pracodawcy, a jej wypłata nie podlegała zawieszeniu. W tych warunkach ma do odwołującej zastosowanie dobrodziejstwo wynikające z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Ubezpieczona nabyła prawo do emerytury w okresie, kiedy dla realizacji prawa do świadczenia nie było wymagane rozwiązanie stosunku pracy z pracodawcą na rzecz, którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję oraz decyzję z dnia 7 października 2011 r. i przyznał ubezpieczonej prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

SSO Lidia Molenda